

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”LULUCF- ja taakanjakoasetusten tarkistaminen”

(2022/C 301/17)

Esittelijä:	Åsa Ågren Wikström (SE, EPP), Västerbottenin läänin maakäräjävaltuutettu
Viiteasiakirjat:	<p>Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2018/841 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse soveltamisalasta, vaatimusten noudattamista koskevien sääntöjen yksinkertaistamisesta, jäsenvaltioiden tavoitteiden asettamisesta vuodelle 2030 ja sitoutumisesta ilmastonutraaliuden saavuttamiseen yhteisesti vuoteen 2035 mennessä maankäytön, metsätalouden ja maatalouden sektorilla sekä asetuksen (EU) 2018/1999 muuttamisesta seurannan, raportoinnin, edistymisen seurannan ja uudelleentarkastelun osalta</p> <p>COM(2021) 554 final</p> <p>Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sitovista vuotuisista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021–2030, joilla edistetään ilmastotoimia Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi, annetun asetuksen (EU) 2018/842 muuttamisesta</p> <p>COM(2021) 555 final</p>

I. MUUTOSEHDOTUKSET

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2018/841 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse soveltamisalasta, vaatimusten noudattamista koskevien sääntöjen yksinkertaistamisesta, jäsenvaltioiden tavoitteiden asettamisesta vuodelle 2030 ja sitoutumisesta ilmastonutraaliuden saavuttamiseen yhteisesti vuoteen 2035 mennessä maankäytön, metsätalouden ja maatalouden sektorilla sekä asetuksen (EU) 2018/1999 muuttamisesta seurannan, raportoinnin, edistymisen seurannan ja uudelleentarkastelun osalta

COM(2021) 554 final

Muutosehdotus 1

Johdanto-osan 7 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(7) <i>Syyskuun 17 päivänä 2020 annetussa tiedonannossa ”EU:n ilmastotavoite vuodelle 2030 entistä korkeammalle”³³ hahmoteltiin vaihtoehtoa, jossa yhdistetään maatalouden muut kuin hiili-dioksidipäästöt maankäytön, maankäytön muutoksen ja metsätalouden nettopoistumiin ja luodaan näin uusi säännelty maasektori. Tällaisella yhdistämisellä voidaan edistää synergioita maahan pohjautuvien hillitsemistoimien välillä ja mahdollistaa yhdennetympi päätöksenteko ja politiikan täytäntöönpano kansallisella ja unionin tasolla. Tätä varten olisi tiukennettava jäsenvaltioiden velvollisuutta toimittaa maasektoria koskevia yhdennettyjä hillitsemissuunnitelmia.</i>	Poistettu.

Perustelu

Näiden kahden alan yhdistäminen saattaa olla haitallista, tehotonta ja epäoikeudenmukaista. EU:n ensisijaisena tavoitteena olisi oltava päästöjen vähentäminen ja samalla LULUCF-sektorin hillitsemispotentialiin optimointi.

Muutosehdotus 2

Johdanto-osan 8 a kappale (uusi)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>(8 a) Viljelymaa, laidunmaa ja kosteikot ovat tällä hetkellä kasvihuonekaasujen nettopäästölähteitä unionissa, mutta niistä voi tulla kasvihuonekaasujen nettoieluja erityisesti, jos kosteikkoja ja turvemaita ennallistetaan.</i>

Muutosehdotus 3

Johdanto-osan 10 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Yksittäiset viljelijät tai metsänhoitajat tarvitsevat kasvihuonekaasujen poistumien lisäämiseksi suoran kannustimen varastoida enemmän hiiltä maahansa ja metsiinsä. [– –] [– –] Tällaiset kannustimet ja liiketoimintamallit tehostavat ilmastonmuutoksen hillitsemistä biotaloudessa, myös siten, että käytetään kestäviä puutuotteita, ja samalla noudatetaan täysimääräisesti luonnon monimuotoisuutta ja kiertotaloutta edistäviä ekologisia periaatteita. Sen vuoksi puutuotteiden lisäksi olisi otettava käyttöön uusia hiilidioksidin varastointituotteiden luokkia. Poistumien lisäämiseen tähtäävät uudet liiketoimintamallit, maanviljelyn käytännöt ja maankäytön käytännöt edistävät tasapainoista aluekehitystä ja talouskasvua maaseutualueilla. [– –]</p>	<p>Yksittäiset viljelijät tai metsänhoitajat tarvitsevat kasvihuonekaasujen poistumien lisäämiseksi suoran kannustimen varastoida enemmän hiiltä maahansa ja hiiltä varastoihin tuotteisiin. [– –] Tällaiset kannustimet ja liiketoimintamallit tehostavat ilmastonmuutoksen hillitsemistä biotaloudessa, myös siten, että käytetään kestäviä puutuotteita ja korvataan fossiili- tai hiili-intensiivisiä materiaaleja, ja samalla noudatetaan täysimääräisesti luonnon monimuotoisuutta ja kiertotaloutta edistäviä ekologisia periaatteita. Sen vuoksi puutuotteiden lisäksi olisi otettava käyttöön uusia hiilidioksidin kaikkien varastointituotteiden luokkia, mukaan luettuina uudet innovatiiviset ratkaisut ja bioenergian tuotantoon yhdistetty hiilen talteenotto ja varastointi. Jäsenvaltioiden olisi myös esitettävä arvioita mahdollisuuksista hillitä ilmastonmuutosta korvaamalla fossiili- tai hiili-intensiivisiä materiaaleja puulla. Poistumien ja biotalouteen tehtävien pitkän aikavälin investointien lisäämiseen tähtäävät uudet liiketoimintamallit, maanviljelyn käytännöt ja maankäytön käytännöt sekä bioenergian jatkokehittäminen hiilen talteenotto- ja varastointiteknologioiden avulla edistävät tasapainoista aluekehitystä ja talouskasvua maaseutualueilla. [– –]</p>

Perustelu

Innovatiivisten biopohjaisten tuotteiden ilmastovaikutukset olisi otettava kaikilta osin huomioon. Mukaan olisi luettava kaikki asiaankuuluvat luokat, kuten selluloosa, paperi, kartonki, vaneri, kuitulevy, lastulevy, höylätty puutavara, puutuotteet, tekstiilit, komposiittimateriaalit, ligniini, kemikaalit, biohiili ja muut biogeeniset hiilituotteet.

EU:n ilmastotavoitteena on hiilineutraalisuus, ja fossiilisten polttoaineiden päästöt on määrä poistaa suurelta osin vuoteen 2050 mennessä. Tutkijat ja mallintajat (esim. YK ja IPCC) ovat yhtä mieltä siitä, että ilman teknologiapohjaisia hiilipoistumia Pariisin sopimuksen tavoitteiden saavuttaminen on epätodennäköistä. Bioenergian tuotantoon yhdistetty hiilidioksidin talteenotto ja varastointi (BECCS) on prosessi, jossa bioenergiaa saadaan biomassasta ja hiilidioksidi otetaan talteen ja varastoidaan, jolloin se poistetaan ilmakehästä.

BECCS:n sisällyttäminen asetukseen on loogista, koska biogeeniset päästöt ovat peräisin maassa kasvavista uusiutuvista lähteistä. Saman tilinpitokehyksen soveltaminen kaikkiin hiilen varastointituotteisiin, hiilipäästöihin ja hiilipoistumiin tällä alalla auttaa välttämään kaksinkertaista laskentaa.

Muutosehdotus 4

Johdanto-osan 11 a kappale (uusi)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<p>(11 a) <i>Koska kestävä metsänhoito lisää hiilen sitomista ja torjuu metsien ikääntymistä ja luonnonkatastrofeja eli tekijöitä, jotka ovat viime vuosina vähentäneet hiilipoistumia maasektorilla, tällä asetuksella olisi edistettävä kaikkien EU:n metsätyyppien osalta sellaisia kestäviä metsänhoitokäytäntöjä, joilla tuetaan ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista EU:n metsästrategian 2030 mukaisesti.</i></p>

Perustelu

Aktiivisen metsänhoidon mahdollisuuksien liiallinen rajoittaminen tekisi metsistä haavoittuvampia tulipalojen ja tuhoojien esiintymien kaltaisille vahingoille ja vähentäisi metsien mahdollisuuksia sitoa hiiltä pitkällä aikavälillä.

Muutosehdotus 5

1 artiklan 1 kohdan 1 alakohta

Asetus (EU) 2018/841

1 artiklan 1 kohdan e alakohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>e) jäsenvaltioiden velvoitteet toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, joilla pyritään saavuttamaan yhteisesti ilmastoneutraalius unionissa vuoteen 2035 mennessä maankäytön, maankäytön muutoksen ja metsätalouden sektorilla, mukaan lukien muita kuin hiilidioksidipäästöjä aiheuttavien maatalouden sektorien päästöt.</p>	<p>e) jäsenvaltioiden velvoitteet toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, joilla pyritään saavuttamaan yhteisesti ilmastoneutraalius unionissa vuoteen 2035 mennessä maankäytön, maankäytön muutoksen ja metsätalouden sektorilla.”</p>

Perustelu

AK on huolissaan siitä, että sektori, johon on yhdistetty maankäyttö ja muut kuin hiilidioksidipäästöjä aiheuttavat maatalouden sektorit, voisi heikentää maatalousalalla tarvittavaa edistystä, sillä sen vaikeudet päästöjen vähentämisessä voitaisiin kompensoida muilla aloilla, kuten metsäalalla. LULUCF-sektorin hiilipoistumilla on keskeinen rooli EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Näiden kahden alan yhdistäminen saattaa olla haitallista, tehotonta ja epäoikeudenmukaista. EU:n ensisijaisena tavoitteena olisi oltava päästöjen vähentäminen ja samalla LULUCF-sektorin hillitsemispotentialin optimointi.

Muutosehdotus 6

1 artiklan 1 kohdan 2 alakohta

Asetus (EU) 2018/841

2 artiklan 2 kohdan johdantokappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
2. Tätä asetusta sovelletaan liitteessä I olevassa A jaksossa lueteltujen kasvihuonekaasujen päästöihin ja poistumiin, sellaisina kuin ne on ilmoitettu asetuksen (EU) 2018/1999 26 artiklan 4 kohdan nojalla, jotka aiheutuvat jäsenvaltioiden alueilla kaudella 2026–2030 millä tahansa seuraavista maankäyttöön liittyvistä raportointiluokista:	2. Tätä asetusta sovelletaan liitteessä I olevassa A jaksossa lueteltujen kasvihuonekaasujen päästöihin ja poistumiin, sellaisina kuin ne on ilmoitettu asetuksen (EU) 2018/1999 26 artiklan 4 kohdan nojalla, jotka aiheutuvat jäsenvaltioiden alueilla vuodesta 2026 lähtien millä tahansa seuraavista maankäyttöön liittyvistä raportointiluokista:

Perustelu

AK on huolissaan siitä, että sektori, johon on yhdistetty maankäyttö ja muut kuin hiilidioksidipäästöjä aiheuttavat maatalouden sektorit, voisi heikentää maatalousalalla tarvittavaa edistystä, sillä sen vaikeudet päästöjen vähentämisessä voitaisiin kompensoida muilla aloilla, kuten metsäalalla. LULUCF-sektorin hiilipoistumilla on keskeinen rooli EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Näiden kahden alan yhdistäminen saattaa olla haitallista, tehotonta ja epäoikeudenmukaista. EU:n ensisijaisena tavoitteena olisi oltava päästöjen vähentäminen ja samalla LULUCF-sektorin hillitsemispotentialiin optimointi.

Muutosehdotus 7

1 artiklan 1 kohdan 2 alakohta

Asetus (EU) 2018/841

2 artiklan 3 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
3. Tätä asetusta sovelletaan liitteessä I olevassa A jaksossa lueteltujen kasvihuonekaasujen päästöihin ja poistumiin, sellaisina kuin ne on ilmoitettu asetuksen (EU) 2018/1999 26 artiklan 4 kohdan nojalla, jotka aiheutuvat jäsenvaltioiden alueilla vuodesta 2031 alkaen millä tahansa seuraavista 2 kohdan a–j alakohdassa luetelluista maankäyttöluokista ja millä tahansa seuraavista sektoreista: a) suolistokäyminen b) lannankäsittely c) riisinviljely d) maatalousmaat e) määrätty savannien kulotus f) kasvintähteiden poltto pellolla g) kalkitus h) urean levitys i) muut hiiltä sisältävät lannoitteet j) ”muu.”	Poistettu.

Perustelu

AK on huolissaan siitä, että sektori, johon on yhdistetty maankäyttö ja muut kuin hiilidioksidipäästöjä aiheuttavat maatalouden sektorit, voisi heikentää maatalousalalla tarvittavaa edistystä, sillä sen vaikeudet päästöjen vähentämisessä voitaisiin kompensoida muilla aloilla, kuten metsäalalla. LULUCF-sektorin hiilipoistumilla on keskeinen rooli EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Näiden kahden alan yhdistäminen saattaa olla haitallista, tehotonta ja epäoikeudenmukaista. EU:n ensisijaisena tavoitteena olisi oltava päästöjen vähentäminen ja samalla LULUCF-sektorin hillitsemispotentiaalin optimointi.

Muutosehdotus 8

1 artiklan 1 kohdan 3 alakohta

Asetus (EU) 2018/841

4 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>2. Kasvihuonekaasujen nettopoistumia koskeva unionin tavoite vuodelle 2030 on 310 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia, joka on tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti vahvistettujen jäsenvaltioiden tavoitteiden summa, ja se perustuu sen vuosien 2016, 2017 ja 2018 kasvihuonekaasuinventaariotietojen keskiarvoon.</p> <p>[– –]</p>	<p>2. Kasvihuonekaasujen nettopoistumia koskeva unionin tavoite vuodelle 2030 on 310 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia, joka on tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti vahvistettujen jäsenvaltioiden tavoitteiden summa, ja se perustuu sen vuosien 2016, 2017 ja 2018 kasvihuonekaasuinventaariotietojen keskiarvoon.</p> <p>[– –]</p> <p>Kunkin jäsenvaltion on viimeistään 30. kesäkuuta 2024 mennessä määritettävä tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun vuodelle 2030 asetettuun kasvihuonekaasujen nettopoistumia koskevaan tavoitteeseen kansallinen panos, joka on suurempi kuin liitteessä II a vahvistettu kansallinen tavoite. Tämä panos voidaan sisällyttää asetuksen (EU) 2018/1999 14 artiklan mukaisesti esitettyihin yhdennettyihin kansallisiin energia- ja ilmastosuunnitelmiin.</p> <p>Kansalliseen panokseen on sisällyttävä tiedot ja tavoitteet, jotka koskevat viljelymaasta, laidunmaasta ja kosteikoista peräisin olevien päästöjen vähentämistä tai kasvihuonekaasupoistumien lisäämistä suhteessa vuosilta 2016, 2017 ja 2018 ilmoitettuihin tietoihin.</p>

Perustelu

AK kannattaa kunnianhimoista, oikeudenmukaista ja osallistavaa LULUCF-tavoitetta, jotta autetaan varmistamaan EU:n ilmastotavoitteiden saavuttaminen. Paikallis- ja alueviranomaiset ovat tietoisia ilmastomuutoksen seurauksista ruohonjuuritasolla ja tukevat kunnianhimoisia ja oikeudenmukaisia ilmastotoimia.

Muutosehdotus 9

1 artiklan 1 kohdan 3 alakohta

Asetus (EU) 2018/841

4 artiklan 3 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>3. [- -] Näiden kansallisten kehityspolkujen on perustuttava kunkin jäsenvaltion ilmoittamiin vuosien 2021, 2022 ja 2023 keskimääräisiin kasvihuonekaasuinventariotietoihin. Liitteessä II a vahvistettujen jäsenvaltioiden nettovähennystavoitteiden summaan, joka on 310 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia, voidaan soveltaa teknistä korjausta silloin, kun jäsenvaltiot ovat muuttaneet menetelmiään. Täytäntöönpanosäädöksissä vahvistetaan jäsenvaltioiden tavoitteisiin lisättävän teknisen korjauksen määrittämismenetelmä. [- -]</p>	<p>3. [- -] Näiden kansallisten kehityspolkujen on perustuttava kunkin jäsenvaltion ilmoittamiin vuosien 2021, 2022 ja 2023 keskimääräisiin kasvihuonekaasuinventariotietoihin. Liitteessä II a vahvistettuun jäsenvaltiokohtaiseen tavoitteeseen ja kyseisessä liitteessä vahvistettujen jäsenvaltioiden nettovähennystavoitteiden summaan, joka on 310 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia, voidaan soveltaa teknistä korjausta silloin, kun jäsenvaltiot ovat muuttaneet menetelmiään. Täytäntöönpanosäädöksissä vahvistettavan teknisen korjauksen, joka lisätään jäsenvaltiokohtaiseen tavoitteeseen, olisi vastattava menetelmän ja tietolähteiden muutoksen vaikutuksia tavoitteisiin. [- -]</p>

Perustelu

On tärkeää, että jäsenvaltiot pyrkivät jatkuvasti parantamaan menetelmiään ja että nämä parannukset otetaan myös huomioon tavoitteiden arvioinnissa, jotta vältetään suhteettoman alhaiset tai korkeat tavoitteet. Toimintatietojen ja tarkennettujen päästökertoimien tuottamismenetelmien jatkuva kehittäminen on nykyisen raportointikäytännön mukaista. Jäsenvaltioita olisikin kannustettava hyödyntämään kotimaisen tutkimuksen uusia tuloksia sekä IPCC:n ja muiden kansainvälisten tutkimusjulkaisujen päivitettyjä suuntaviivoja.

Muutosehdotus 10

1 artiklan 1 kohdan 3 alakohta

Asetus (EU) 2018/841

4 artiklan 4 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>4. Unionin laajuiset kasvihuonekaasupäästöt on 2 artiklan 3 kohdan a–j alakohdassa tarkoitetuilla sektoreilla pyrittävä saamaan nollassolle vuoteen 2035 mennessä, ja unionin on sen jälkeen saavutettava negatiiviset päästöt. Unioni ja jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet, jotta vuodelle 2035 asetettu tavoite voidaan saavuttaa yhteisesti.</p> <p>Komissio tekee viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2025 ja kunkin jäsenvaltion asetuksen (EU) 2018/1999 14 artiklan mukaisesti viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2024 toimittamien yhdenmittyjen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien perusteella ehdotuksia kunkin jäsenvaltion osallistumisesta nettopäästöjen vähentämiseen.”</p>	<p>Poistettu.</p>

Perustelu

AK on huolissaan siitä, että sektori, johon on yhdistetty maankäyttö ja muut kuin hiilidioksidipäästöjä aiheuttavat maatalouden sektorit, voisi heikentää maatalousalalla tarvittavaa edistystä, sillä sen vaikeudet päästöjen vähentämisessä voitaisiin kompensoida muilla aloilla, kuten metsäalalla. LULUCF-sektorin hiilipoistumilla on keskeinen rooli EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Näiden kahden alan yhdistäminen saattaa olla haitallista, tehotonta ja epäoikeudenmukaista. EU:n ensisijaisena tavoitteena olisi oltava päästöjen vähentäminen ja samalla LULUCF-sektorin hillitsemispotentiaalin optimointi.

Muutosehdotus 11

1 artiklan 1 kohdan 7 alakohdan b alakohta

Asetus (EU) 2018/841

9 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Korvataan 2 kohta seuraavasti:</p> <p>”2. Komissio antaa 16 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä tämän artiklan 1 kohdan ja liitteen V muuttamiseksi lisäämällä uusia hiiltä varastoivia tuotteita, kuten puutuotteita, joilla on hiiltä sitova vaikutus, IPCC:n ohjeiden pohjalta, sellaisina kuin UNFCCC:n osapuolten konferenssi tai Pariisin sopimuksen osapuolten kokouksena toimiva osapuolikonferenssi ne on hyväksynyt, ja varmistaen ympäristötavoitteiden tinkimättömyyden.”</p>	<p>Korvataan 2 kohta seuraavasti:</p> <p>”2. Komissio antaa lähitulevaisuudessa 16 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä tämän artiklan 1 kohdan ja liitteen V muuttamiseksi lisäämällä uusia hiiltä varastoivia tuotteita, kuten puutuotteita, bioenergian tuotantoon yhdistetty hiilen talteenotto ja varastointi sekä kaikkien muiden sellaisten asiaankuuluvien biopohjaisten tuotteiden luokkia, joilla on hiiltä sitova vaikutus, IPCC:n ohjeiden pohjalta, sellaisina kuin UNFCCC:n osapuolten konferenssi tai Pariisin sopimuksen osapuolten kokouksena toimiva osapuolikonferenssi ne on hyväksynyt, ja varmistaen ympäristötavoitteiden tinkimättömyyden.”</p>

Perustelu

Innovatiivisten biopohjaisten tuotteiden ilmastovaikutukset olisi otettava kaikilta osin huomioon. Mukaan olisi luettava kaikki asiaankuuluvat luokat, kuten selluloosa, paperi, kartonki, vaneri, kuitulevy, lastulevy, höylätty puutavara, puutuotteet, tekstiilit, komposiittimateriaalit, ligniini, kemikaalit, biohiili ja muut biogeeniset hiilituotteet.

Muutosehdotus 12

1 artiklan 1 kohdan 14 alakohta

Asetus (EU) 2018/841

13 c artiklan 1 kohdan toinen alakohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Määrä, joka on yhtä suuri kuin kasvihuonekaasujen liikapäästöjen määrää vastaava määrä hiilidioksidiekvivalenttitonneina kerrottuna kertoimella 1,08, lisätään kyseisen jäsenvaltion seuraavana vuonna ilmoittamaan kasvihuonekaasupäästölukuun 15 artiklan nojalla hyväksytyjen toimenpiteiden mukaisesti.”</p>	<p>Poistettu.</p>

Perustelu

AK on huolissaan siitä, että vuotuiset raportointivaatimukset voivat vaikuttaa paikallis- ja aluetasoon, kun jäsenvaltioiden on mahdollista torjua odottamattomia vuotuisia vaihteluita päättämällä nopeista muutoksista hoitotoimissa ja maankäytössä. Tämä voi vaikuttaa kielteisesti paikallis- ja aluetason kykyyn kehittää omaa biotalouttaan.

LULUCF-sektorille ovat ominaisia luonnolliset vaihtelut ja epävarmuustekijät hiilivirtojen mittaamisessa. Jäsenvaltiot eivät kykene valvomaan maa-alojen vuosittaisia hiilivirtoja. Näin ollen ei ole mahdollista asettaa vuotuisia tavoitteita eikä määrätä vuosittain seuraamuksia rikkomuksista, jos vaatimuksia ei noudateta.

Muutosehdotus 13

1 artiklan 1 kohdan 15 alakohta

Asetus (EU) 2018/841

14 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
[– –]	[– –]
Vaatimustenmukaisuuskertomukseen on sisällyttävä arviointi seuraavista:	Vaatimustenmukaisuuskertomukseen on sisällyttävä arviointi seuraavista:
a) kompromisseja koskevat politiikat ja toimenpiteet;	a) kompromisseja koskevat politiikat ja toimenpiteet;
b) ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja siihen sopeutumisen väliset synergiat;	b) ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja siihen sopeutumisen väliset synergiat;
c) ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja luonnon monimuotoisuuden väliset synergiat.	c) ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja luonnon monimuotoisuuden väliset synergiat;
	d) ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja siihen sopeutumisen sekä biotalouden kehittämisen väliset synergiat, mukaan lukien arviot kasvihuonekaasupäästövähennyksistä, jotka liittyvät hiili- ja fossiili-intensiivisten materiaalien korvaamiseen puupohjaisilla materiaaleilla.
[– –]	[– –]

Perustelu

Kaikkien metsästä saatavien tuotteiden käytön tukeminen nopeuttaa siirtymistä kiertobiotalouteen, jossa korvataan fossiilipohjaiset materiaalit ja päästöt. On muistettava, että korvaamisesta saatava hyöty (eli puupohjaisten tuotteiden tuotantoon liittyvät päästövähennykset verrattuna muihin toiminnallisesti vastaaviin materiaaleihin ja tuotteisiin) liittyy sekä pitkäikäisiin puutuotteisiin että kuitupohjaisiin tuotteisiin.

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sitovista vuotuisista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021–2030, joilla edistetään ilmastotoimia Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi, annetun asetuksen (EU) 2018/842 muuttamisesta

COM(2021) 555 final

Muutosehdotus 14

Johdanto-osan 6 a kappale (uusi)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<p><i>(6 a) Liian suuret erot jäsenvaltioiden taakanjakotavoitteissa voivat estää ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamisen vuoteen 2050 mennessä. Koheesiopolitiikan rahastojen eli Euroopan aluekehitysrahaston, koheesiorahaston ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston ohjelmasuunnittelussa olisi kaudella 2021–2027 kiinnitettävä huomiota räätälöityihin ohjelmiin, ensisijaisiin toimintalinjoihin, strategioihin ja alueellisiin suunnitelmiin, joiden avulla pyritään myös parantamaan jäsenvaltioiden valmiuksia vähentää kasvihuonekaasupäästöjä asetuksen (EU) 2018/842 soveltamisalaan kuuluvilla aloilla ja siten edistämään niiden tavoitteiden lähentymistä jo tällä ohjelmakaudella.</i></p>

Muutosehdotus 15

Johdanto-osan 18 a kappale (uusi)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<p>(18 a) Jotta 1,5 celsiusasteen tavoite olisi edelleen saavutettavissa ja ilmasto-oikeudenmukaisuus voitaisiin varmistaa, tarvitaan kaikkien talouden alojen, myös maatalousalan, yhteisiä ponnisteluja. Visiossaan kukoistavasta, nykyaikaisesta, kilpailukykyisestä ja ilmastoneutraalista taloudesta ^(1a) komissio on vahvistanut, että maatalouden muut kuin hiilidioksidipohjaiset kasvihuonekaasupäästöt voidaan vähentää 211 miljoonaan hiilidioksidiekvivalenttitonniin vuoteen 2050 mennessä, mikä pienentää tarvetta käyttää ekologisesti kestäväntöntä päästöjä vähentävää teknologiaa kasvihuonekaasuneutraaliuden saavuttamiseksi. Tietyt tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvat alat ovat kuitenkin edistyneet hyvin vähän viime vuosina. Tämän asetuksen mukaisen vuodeksi 2030 ja sen jälkeiseksi ajaksi asetetun unionitason kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitteen saavuttamiseen tähtäävien alakohtaisten vähimmäisosuuksien sekä asianmukaisen seurannan, raportoinnin ja komission toimenpiteiden avulla voitaisiin varmistaa, että kaikki taakanjakoasetuksen piiriin kuuluvat alat edistävät ilmastotavoitteiden oikea-aikaista saavuttamista. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2018/1999 veloitetaan jäsenvaltiot laatimaan pitkän aikavälin strategioita, joilla edistetään jäsenvaltioiden Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukaisten sitoumusten täyttämistä, kasvihuonekaasupäästöjen pitkäjänteistä vähentämistä ja nielujen aikaansaamien poistumien lisäämistä kaikilla aloilla unionin ilmastoneutraaliustavoitteen mukaisesti. Näiden strategioiden sekä jäsenvaltioiden muiden asetuksen (EU) 2018/1999 mukaisten suunnitelmien ja raporttien avulla komissio määrittää taakanjakoasetuksen piiriin kuuluvien alojen unionitason tavoitteet ja seuraa niiden kollektiivista saavuttamista.</p> <p>^(1a) Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle ja Euroopan investointipankille – Puhdas maapallo kaikille – Eurooppalainen visio kukoistavasta, nykyaikaisesta, kilpailukykyisestä ja ilmastoneutraalista taloudesta.</p>

Muutosehdotus 16

1 artiklan 1 kohdan 3 a alakohta (uusi)

Asetus (EU) 2018/842

4 artiklan 3 a kohta (uusi)

Nykyinen teksti	AK:n muutosehdotus
	<p>3 a) Lisätään 4 artiklaan 3 a kohta seuraavasti:</p> <p><i>Jäsenvaltioiden päästövähennystavoitteet vuodelle 2030 ja sen jälkeen</i></p> <p><i>Jotta voitaisiin saavuttaa asetuksen (EU) 2021/1119 (eurooppalainen ilmastolaki) 2 artiklan 1 kohdassa asetettu ilmastoneutraaliustavoite ja vuoteen 2040 ulottuva unionin laajuinen ilmastotavoite asetuksen (EU) 2021/1119 mukaisesti, komissio antaa tarvittaessa vuoden 2025 loppuun mennessä yksityiskohtaiseen vaikutustenarviointiin perustuvan lainsäädäntöehdotuksen, jolla muutetaan tätä asetusta siten, että otetaan käyttöön alakohtaiset vähimmäispanokset tässä asetuksessa vuodeksi 2030 ja sen jälkeen asetetun EU:n tason kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevan tavoitteen saavuttamiseksi, ja johon liittyy asianmukainen seuranta, raportointi ja toimenpiteitä, joilla varmistetaan, että kaikki tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvat alat osallistuvat ilmastotavoitteiden oikea-aikaiseen saavuttamiseen.</i></p>

Perustelu

Varmistetaan, että kaikki alat osallistuvat kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen.

Muutosehdotus 17

1 artiklan 1 kohdan 3 b alakohta (uusi)

Asetus (EU) 2018/842

5 artiklan 1 ja 2 kohta

Nykyinen teksti	AK:n muutosehdotus
<p>1. Vuosina 2021–2025 jäsenvaltio voi ottaa lainaksi määrän, joka on enintään 10 prosenttia sen seuraavan vuoden vuotuisesta päästökaupasta.</p> <p>2. Vuosina 2026–2029 jäsenvaltio voi ottaa lainaksi määrän, joka on enintään viisi prosenttia sen seuraavan vuoden vuotuisesta päästökaupasta.</p>	<p>3 b) Korvataan 5 artiklan 1 ja 2 kohta seuraavasti:</p> <p>1. Vuosina 2021–2029 jäsenvaltio voi ottaa lainaksi määrän, joka on enintään viisi prosenttia sen seuraavan vuoden vuotuisesta päästökaupasta.</p>

Perustelu

Asetuksen täytäntöönpanon varmistamiseksi on tarkoituksenmukaista vähentää joustavuutta, jotta vältetään se, että lainaamisesta saadut lyhyen aikavälin helpotukset aiheuttaisivat keskipitkän aikavälin täytäntöönpano-ongelmia myös paikallis- ja alueviranomaisille, jotka eivät useinkaan osallistu suoraan joustoa koskeviin kansallisiin päätöksiin.

Muutosehdotus 18

1 artiklan 1 kohdan 3 c alakohta (uusi)

Asetus (EU) 2018/842

5 artiklan 4 kohta

Nykyinen teksti	AK:n muutosehdotus
<p>4. Jäsenvaltio voi siirtää tietyn vuoden vuotuisesta päästökiintiöstään toisille jäsenvaltiolle enintään viisi prosenttia vuosien 2021–2025 osalta ja enintään 10 prosenttia vuosien 2026–2030 osalta. Vastaanottava jäsenvaltio voi käyttää tämän määrän 9 artiklassa tarkoitettua vaatimustenmukaisuusvelvoitteen täyttämiseksi kyseisenä vuonna tai seuraavina vuosina vuoteen 2030 asti.</p>	<p>3 c) Korvataan 5 artiklan 4 kohta seuraavasti:</p> <p>4. Jäsenvaltio voi siirtää tietyn vuoden vuotuisesta päästökiintiöstään toisille jäsenvaltiolle enintään viisi prosenttia vuosien 2021–2030 osalta. Vastaanottava jäsenvaltio voi käyttää tämän määrän 9 artiklassa tarkoitettua vaatimustenmukaisuusvelvoitteen täyttämiseksi kyseisenä vuonna tai seuraavina vuosina vuoteen 2030 asti.</p>

Perustelu

Siirtoja olisi rajoitettava tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi kaikissa jäsenvaltioissa. On syytä korostaa, että yksittäisessä jäsenvaltiossa, jolla on mahdollisuuksia siirtoihin, voi olla alueellisia eroja. Alueelliset haasteet olisi otettava huomioon ennen kuin harkitaan siirtoja muihin maihin.

Muutosehdotus 19

1 artiklan 1 kohdan 5 a alakohta (uusi)

Asetus (EU) 2018/842

8 artikla

Nykyinen teksti	AK:n muutosehdotus
<p>1. Jos komissio toteaa asetuksen (EU) N:o 525/2013 21 artiklan mukaisessa vuotuisessa arvioinnissaan ja ottaen huomioon tämän asetuksen 5, 6 ja 7 artiklassa tarkoitettujen joustomahdollisuuksien aiotun käytön, että jäsenvaltion edistyminen tämän asetuksen 4 artiklan mukaisten velvoitteidensa täyttämässä ei ole ollut riittävää, kyseisen jäsenvaltion on kolmen kuukauden kuluessa toimitettava komissiolle korjaava toimintasuunnitelma, joka sisältää</p>	<p>5 a) Korvataan 8 artikla seuraavasti</p> <p>1. Jos komissio toteaa asetuksen (EU) N:o 525/2013 21 artiklan mukaisessa vuotuisessa arvioinnissaan ja ottaen huomioon tämän asetuksen 5, 6 ja 7 artiklassa tarkoitettujen joustomahdollisuuksien aiotun käytön, että jäsenvaltion edistyminen tämän asetuksen 4 artiklan mukaisten velvoitteidensa täyttämässä ei ole ollut riittävää, kyseisen jäsenvaltion on kolmen kuukauden kuluessa toimitettava komissiolle korjaava toimintasuunnitelma, joka sisältää</p>

[– –]

[– –]

Nykyinen teksti	AK:n muutosehdotus
<p>2. Euroopan ympäristökeskus avustaa komissiota tällaisten korjaavien toimintasuunnitelmien arvioinnissa vuosittaisen työohjelmansa mukaisesti.</p> <p>3. Komissio voi antaa lausunnon 1 kohdan mukaisesti toimitettujen korjaavien toimintasuunnitelmien toteutettavuudesta ja tekee tässä tapauksessa niin neljän kuukauden kuluessa tällaisten suunnitelmien vastaanottamisesta. Kyseessä olevan jäsenvaltion on otettava komission lausunto tarkoin huomioon, ja se voi tarkistaa korjaavaa toimintasuunnitelmaansa vastaavasti.</p>	<p>c) näitä ongelmia koskevia erityissäännöksiä, jos suorituskyyvyssä on merkittäviä alueellisia eroja tai jos alueellisella tasolla on vakavia rakenteellisia haasteita, kuten tiettyjen saarialueiden tapauksessa.</p> <p>[– –]</p> <p>2. Euroopan ympäristökeskus avustaa komissiota tällaisten korjaavien toimintasuunnitelmien arvioinnissa vuosittaisen työohjelmansa mukaisesti.</p> <p>3. Komissio voi antaa lausunnon 1 kohdan mukaisesti toimitettujen korjaavien toimintasuunnitelmien toteutettavuudesta ja tekee tässä tapauksessa niin neljän kuukauden kuluessa tällaisten suunnitelmien vastaanottamisesta. Kyseessä olevan jäsenvaltion on otettava komission lausunto tarkoin huomioon, ja se voi tarkistaa korjaavaa toimintasuunnitelmaansa vastaavasti. Jäsenvaltion on julkaistava komission lausunto ja varmistettava sen levittäminen paikallis- ja alueviranomaisten keskuudessa.</p> <p>4. Jäsenvaltion on varmistettava korjaavan toimintasuunnitelman ja sen mahdollisten tarkistusten julkaiseminen ja levittäminen paikallis- ja alueviranomaisten keskuudessa.</p>

Perustelu

Ongelmatilanteiden ratkaisemiseen tarkoitettuihin toimintasuunnitelmiin on sisällyttävä aluetason toimenpiteitä, jos alueelliset ongelmat ovat merkittävä syy tilanteeseen. Paikallis- ja alueviranomaisille on tiedotettava toimintasuunnitelmista, jotta ne voivat osaltaan edistää kaikin tavoin ilmastopolitiikkaa.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

1. on tietoinen ilmastonmuutoksen tuhoisista vaikutuksista paikallisyhteisöihin ja toteaa, että tarvitaan päättäväisiä toimia EU:n välttämättömien ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. AK kannattaa korkean tason sitoutumista LULUCF-asetukseen mutta toistaa myös, että tavoitteisiin pyrittäessä tarvitaan joustavuutta.

2. katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisilla on epäilemättä ratkaiseva rooli taakanjako-⁽¹⁾ ja LULUCF-asetusten⁽²⁾ kattamilla aloilla, sillä näissä asetuksissa edellytetään alueellisen ulottuvuuden huomioon ottamista. Kyse on aloista, joilla paikallis- ja alueviranomaiset voivat toimia oikeudellisten valtuuksiensa ja vastuidensa perusteella.

3. kehottaa varmistamaan, että LULUCF-asetuksen toimenpiteet vastaavat biodiversiteettistrategian ja ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevan EU:n strategian tavoitteita. Ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi on olennaisen tärkeää, että kukin jäsenvaltio panee yhteistyössä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa täytäntöön metsiä koskevan lainsäädäntökehyksen, jolla varmistetaan tasapaino tuotannon, biologisen monimuotoisuuden ja suojelun välillä.

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/842, annettu 30 päivänä toukokuuta 2018, sitovista vuotuisista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021–2030, joilla edistetään ilmastotoimia Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi, sekä asetuksen (EU) N:o 525/2013 muuttamisesta (EUVL L 156, 19.6.2018, s. 26).

(2) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/841, annettu 30 päivänä toukokuuta 2018, maankäytöstä, maankäytön muutoksesta ja metsätaloudesta aiheutuvien kasvihuonekaasujen päästöjen ja poistumien sisällyttämisestä vuoteen 2030 ulottuviin ilmasto- ja energiapolitiikan puitteisiin sekä asetuksen (EU) N:o 525/2013 ja päätöksen N:o 529/2013/EU muuttamisesta (EUVL L 156, 19.6.2018, s. 1).

4. korostaa, että siirtymä ei saa tapahtua alueellisen yhteenkuuluvuuden kustannuksella eikä se saa vaarantaa heikoimmassa asemassa olevia ryhmiä ja alueita. Kaikki jäsenvaltiot ja talouden alat antavat panoksensa hiilidioksidipäästövähennysten saavuttamiseen, ja tässä yhteydessä on varmistettava oikeudenmukaisuus- ja solidaarisuusnäkökohtien tasapainottaminen. Komitea katsoo, että yksittäisiä viljelijöitä ja metsänhoitajia koskevat alueelliset vaikutustenarvioinnit voisivat antaa selkeämmän kuvan todellisista kustannuksista ja hyödyistä.
5. vastustaa päättäväisesti sitä, että ehdotuksessa käsitellään metsiä pääasiassa hiilinieluinä eikä oteta huomioon niiden roolia kestävien raaka-aineiden tarjonnassa fossiilisten vaihtoehtojen korvaamiseksi. Ehdotuksessa ei näin ollen hyödynnetä metsäalan koko potentiaalia ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja paikallisen ja alueellisen biotalouden kehittämisessä.
6. toteaa, että puubiomassan energiahyödyntämistä on vähennettävä, jotta LULUCF-sektorin tavoitteet voidaan saavuttaa. Komitea katsoo, että olisi keskityttävä kaskadikäyttöön, jossa puumateriaalia käytetään mahdollisimman usein ja mahdollisimman laadukkaassa muodossa ennen sen siirtämistä energiakäyttöön.
7. korostaa, että LULUCF-sektorin kunnianhimoisemmat tavoitteet eivät saa johtaa alkuperältään epävarmojen raaka-aineiden tuontiin EU:n ulkopuolelta. Muutoin toimenpiteillä, joilla pyritään lisäämään nettוניelua LULUCF-sektorilla, ei välttämättä saada aikaan todellisia parannuksia ilmaston kannalta maailmanlaajuisesti. Tarvitaan laajempi järjestelmä-näkökulma, jotta voidaan noudattaa kokonaisvaltaista toimintamallia, jossa hiilen sitominen metsissä, tuotteiden käyttö ja metsistä saatava bioenergia voivat auttaa vähentämään ilmastovaikutuksia.
8. yhtyy komission arvioon, jonka mukaan hiilinielujen vähenemiseen liittyvää kielteistä suuntausta EU:ssa on torjuttava osana ilmastoneutraaliuden pitkän aikavälin tavoitteen saavuttamista. AK hyväksyy 310 miljoonan hiilidioksidiekvivalentitonniin nettopoistumia koskevan EU:n tavoitteen vuodelle 2030 ja ehdottaa yksittäisten jäsenvaltioiden asettamaa vuoden 2030 nettotavoitteen kansallista lisäpanosta, joka on korkeampi kuin liitteessä II a asetetut kansalliset tavoitteet. Mahdollisuus lisätä hiilen nettosidontaa ja vähentää kasvihuonekaasupäästöjä LULUCF-sektorilla vaihtelee huomattavasti jäsenvaltioittain. Se riippuu maa-alan luonnollisesta tuotantokapasiteetista ja kokonaispinta-alan jakautumisesta eri maankäyttöluokkiin. AK katsoo, että vuoteen 2030 asetettujen kunnianhimoisempien tavoitteiden olisi oltava tasoltaan yhteensopivia jäsenvaltioiden omien ilmastopoliittisten puitteiden kanssa ja mahdollistettava biotalouden kehittäminen kussakin jäsenvaltiossa.
9. katsoo, että maa- ja metsätalouden yhteinen sektori saattaa vähentää painetta päästöjen alentamiseen maatalousalalla ja että tällöin runsasmetsäiset maat, joissa nettosidonta metsissä on merkittävää, "kompensoivat" päästöjä maissa, joilla on laaja maatalousala tai ylipäättään fossiilisia päästöjä. Kaikilla aloilla ja kaikissa maissa olisi toteutettava ilmastonmuutoksen hillitsemistoimia kulloistenkin erityisolosuhteiden perusteella.
10. painottaa, ettei LULUCF-asetusta pitäisi laajentaa koskemaan seuranta- ja raportointia muilla politiikan aloilla, joista säädetään muussa lainsäädännössä. Komission ehdotus, jonka mukaan LULUCF-raportointiin olisi sisällytettävä tietoja hiilen säilyttämisestä runsashiilisessä maaperässä, biologisesti monimuotoisilla alueilla, kunnostetussa maaperässä ja luonnonhäiriöille alttiina olevassa maaperässä, ei paranna LULUCF-sektorin kasvihuonekaasuja koskevan raportoinnin laatua.
11. korostaa, ettei jäsenvaltioista tuleva rahoitus saa tapahtua alueiden kustannuksella. AK toteaa, että paikallis- ja alueviranomaisille on tiedotettava rahoitusmahdollisuuksista ilmastotoimien tukemiseksi.
12. varoittaa tehottoman täytäntöönpanon riskistä. AK kannattaa suunniteltua uudelleentarkastelua ja tarvetta ottaa huomioon covid-19-pandemian seuraukset, mutta korostaa tarvetta varmistaa, että taakanjakoasetuksessa esitetyt kehityspolkuja seurataan.
13. kehottaa komissiota määrittelemään menetelmän, jonka avulla paikallis- ja alueviranomaiset voivat laskea päästövähennystoimensa tavalla, joka on yhdenmukainen kansallisten tavoitteiden kanssa ja jolla vältetään suhteettomat vääristymät.
14. korostaa liiallisen joustavuuden riskejä, jotka liittyvät vuotuisista päästökiintiöistä lainaamiseen ja siirtoihin jäsenvaltioiden välillä. Paikallis- ja alueviranomaiset tarvitsevat varmuutta voidakseen suunnitella ilmasto- ja talouspolitiikkaansa. Kansallisiin tilanteisiin, jotka mahdollistavat asetuksen mukaisen joustavuuden, voi liittyä merkittäviä alueellisia eroja.

15. katsoo, että on löydettävä ratkaisuja niiden alueiden ongelmiin, joilla saattaa olla vaikeuksia tai jotka voivat taantua välttämättömässä siirtymässä vähähiiliseen talouteen, ja että erityisesti tarvitaan tuloja lisääviä kannustimia. Komitea painottaa paikallis- ja alueviranomaisten osallistamisen merkitystä laadittaessa kestävä kehityksen polkuja, jotka voivat vauhdittaa kyseisten alueiden taloutta.
16. kannattaa alueellista ulottuvuutta korostaviin korjaaviin toimintasuunnitelmiin ja avoimuuteen sovellettavia tiukempia säännöksiä ja edellyttää täsmennyksiä siihen, miten käsitellään alueellisia eroja ja edistetään käytännön ratkaisuja alueellisiin haasteisiin.
17. tähdentää vaatimustenmukaisuuden tarkastusten merkitystä ja ehdottaa, että arvioidaan mahdollisuutta määrätä taloudellisia seuraamuksia, jos vaatimuksia ei noudateta. Seuraamuksista saatavat tulot olisi investoitava edelleen ilmastotoimiin ja oikeudenmukaiseen siirtymään keskittyen erityisesti alueellisiin haasteisiin.
18. ehdottaa, että harkitaan turvavarantoa jäsenvaltioille, joiden BKT asukasta kohden on alhainen. BKT otetaan jo huomioon asetettaessa kansallisia tavoitteita, ja sen käyttö ainoana arvona on kyseenalaista, koska siinä ei oteta huomioon alueiden tilanteen kokonaiskuvaa eikä se kulje käsi kädessä tietyn alueen monimutkaisten kehitystarpeiden kanssa.

Bryssel 28. huhtikuuta 2022.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS
